

ЗОРНИЦА

СЕДМИЧЕНЪ ВЪСТНИКЪ.

Зорница ся издава всякой Пятъкъ. Цѣна-та за еднѣ годишъ е едно бѣло меджидіе и половина, а за шестъ мѣсеца три четвѣрти отъ бѣло меджидіе. Спомоществованія-та трѣба всякога да сѣ прѣдплатены и да сѣ испращатъ въ полицѣ, въ групѣ или въ пощенскы тѣмбры (пулове) Турскы, Нѣмскы, Прускы, Русскы или Францускы, на Редакторъ-тъ у Американъ Ханъ въ Цариградъ.

Година 1.

ЦАРИГРАДЪ, ПЕТЪКЪ, МАРТЪ 26, 1876.

Брой 13.

ОСВОБОЖДЕНИЕ ОТЪ СЖЩЕ-СТВУЮЩИХЪ-ТЪ ЗЛИНЫ.

Ный вече изложихмы онова, което Божественна-та Мудрость прѣдлага да извърши за да освободи чловѣци-тъ отъ сжществуещи-тъ злины. Тя обявява, че главный-тъ источникъ на тѣзи злины е развратно-то естество на чловѣчески-тъ сѣрдца, и тя прѣдлага да освободи чловѣци-тъ отъ тѣзи злины, чрѣзъ извършване-то въ тѣхъ едно духовно прѣобразование. Както казахмы въ прѣдпоследній-тъ си брой, духовно-то прѣобразование, което тя прѣдлага, е толкова обширно, толкова коренно и толкова основно, щото то ся нарича *новорожденіе*. Чрѣзъ него чиста любовь къмъ Бога и къмъ чловѣка ще ся произведе въ сѣрдце-то, и постепенно ще ся развива до съвршенство. Явно е, че ако такова едно духовно прѣобразование ся извърши въ сѣрдца-та на всички-тъ чловѣци — на владѣтели-тъ и на подданици-тъ имъ, на учены-тъ и на невѣжы-тъ, на богаты-тъ и на бѣдны-тъ, тогава чловѣчество-то ще ся освободи отъ повече-то злины, които угнѣтвають, развратявають и съсипвають и лица и общества.

Но какъ може такова едно духовно възобновление или прѣобразование да ся извърши? Явно е че чловѣци-тъ сами нѣматъ средства-та да го извършиятъ. Най-добри-тъ образи правленія сѣ съвсѣмъ недостаточни да прѣобразувать наклонности-тъ на чловѣци-тъ. Тѣ даже не ся опыtavat да направятъ това. Тѣ ся ограничаватъ да управлявають вънкашны-тъ явления на тѣзи наклонности, но самы-тъ наклонности тѣ не ся опыtavat да измѣнятъ. Напрасно ный ся обръщамы къмъ професоры-тъ на естественны-тъ науки. Тѣ ся занимавають исключительно съ силы-тъ на естественный-тъ свѣтъ, и признавать че правственны-тъ и духовны-тъ силы, които дѣйствуютъ въ чловѣческо-то сѣрдце, не могатъ да ся управлявають отъ тѣхны-тъ машины. Нито пакъ ныйшны-тъ прѣобразователи могатъ да сполучятъ въ това прѣдпріятіе. Последни-тъ може да отмахнатъ много отъ искушенія-та, които произлазять отъ сиромашіи, отъ невѣжество и отъ угнѣтѣніе, но само-то сѣрдце тѣ не могатъ да постигнатъ, и тѣ никакъ не сѣ въ състояние да измѣнятъ естество-то му. И философія-та и исторія-та утвърдявать че такова едно правствено възобновление на само-то чловѣческо сѣрдце изисква повече нѣщо отъ чловѣческѣ-тъ мѣдрость и отъ чловѣческѣ-тъ силѣ. Само онзи, който най-първо е сздалъ чловѣческо-то сѣрдце, е въ състояние да го възобнови, защото такова възобновление е дѣйствително едно правствено сздание изново. Това е въз-

бновление-то, обаче, което Сздатель-тъ прѣдлага да извърши. Явно е че средства-та за извършване-то на това възобновление трѣба да иматъ двѣ свойственны чрты. Първо, тѣ трѣба да съотвѣтствуютъ на чловѣческо-то естество. Прѣдлагаемо-то прѣобразование не е физическо, слѣдовательно то не може да ся извърши съ физическѣ силѣ. Прѣдлагаемо-то прѣобразование е правствено и духовно, и слѣдовательно сила-та, чрѣзъ която то трѣба да ся извърши, трѣба да е нравствена и духовна. Второ, средства-та трѣба да бѣдѣтъ силны, даже всемогущы, защото прѣдлагаемо-то прѣобразование е дѣйствително едно правствено възобновление или сздание изново, слѣдовательно, видн ся, че една сила помалка отъ силѣ-тъ, която най-първо е сздала душѣ-тъ, ще бѣде недостаточна да го възобнови или да го сздаде изново. Такива сѣ дѣйствително средства-та, които Богъ прѣдлага въ Евангеліе-то Христово. Тѣ сѣ, първо, *Истина-та, Божіе-та Истина*. Прѣдлагаемо-то прѣобразование е прѣобразование-то на едно разумно и правствено сжщество, и за това то трѣба да ся извърши не чрѣзъ электричество, чрѣзъ гальанизмъ, или чрѣзъ други-тъ силы на естественны-тъ науки, кепто сѣ всички-тъ безсилны въ това отношеніе, но чрѣзъ истинѣ-тъ, която само има силѣ-тъ да управлява словесно-то и правствено-то естество на чловѣка. Сздатель-тъ обаче не прѣдлага да извърши това правствено прѣобразование съ какъвъ да е видъ истинѣ, но съ тѣмко такива истинны каквы-то сѣ приспособимы за това дѣло. Тѣзи истинны трѣба да бѣдѣтъ толкова *просты*, щото всички да могатъ да ги разбиратъ, толкова *трогающе*, щото най-дебелосѣрдечны-тъ да могатъ да ги почувствовать, и толкова *убѣдительно*, щото най-упорити-тъ да могатъ да ся убѣдятъ. И такива сѣ истинны-тъ въ Евангеліе-то на Исуса Христа.

«Попеже Сынъ чловѣческый дойде да потърси и да спасе погнѣхлю-то. Попеже Богъ не е проводилъ Сына си на свѣтъ-тъ, да сѣди свѣтъ-тъ; но за да бѣде спасенъ свѣтъ-тъ чрѣзъ него. Който вѣрува въ него не ще загине, но ще има животъ вѣченъ.» Могатъ ли да бѣдѣтъ истинны, които да ся проумѣвають по-лесно отъ тѣзи? Явно е че всякой може да ги проумѣе.

«Богъ толкозъ възлюбилъ свѣтъ-тъ, щото даде Сына своего единого, за да не погыне всякой който вѣрува въ него, но да има животъ вѣченъ. Азъ съмъ добрый-тъ Пастиръ; добрый-тъ Пастиръ душѣ-тъ си полага за овцы-тъ. Той наистинѣ зѣ на себе си боленъ-тъ ип и съсѣ скърби-тъ ни ся на товари. Той быде нараненъ заради прѣстѣпленія-та ни, и биевъ бы заради

беззаконія-та ни.» Възможно ли е да си въобразимъ истинны по-трогающе, и по-способны да разбудятъ въ сѣрдца-та на чловѣци-тъ едно силно отвращеніе отъ зло-то, и еднѣ чистѣ любови къмъ оногово, който така е пролѣлъ кръвъ-тъ си за наше-то освобождение?

Истинны-тъ въ Евангеліе-то сѣ толкова убѣдительно колкото и трогающе. Отъ еднѣ странѣ, Евангеліе-то прѣдстави чловѣци-тъ да ся хранятъ съ нищѣ, която не може да задоволи всички-то имъ естество, а отъ другѣ, то имъ прѣдстави небеснѣ хранѣ, която може да развесели сѣрдца-та имъ, и да задоволи най-дѣлбож-тъ алчность на души-тъ имъ. Отъ еднѣ странѣ, то прѣдстави чловѣци-тъ да загивають въ развращенія-та си, но отъ другѣ, то имъ открыва источникъ-тъ, дѣто тѣ могатъ да ся очистятъ отъ всички-тъ си развращенія и да ся облѣкѣтъ съ безпорочно-то облѣкло на Спасителевѣ-тъ праведность. Отъ еднѣ странѣ, то прѣдстави чловѣци-тъ да страдатъ отъ проказѣ-тъ на грѣхъ-тъ, но отъ другѣ, то прѣдстави исцѣлительный-тъ лѣкъ на небесный-тъ лѣкаръ. Отъ еднѣ странѣ, то прѣдстави обвиненія-та на съвѣсть-тъ, изобличенія-та на праведны-тъ, и осжждение-то на праведнаго Бога, но отъ другѣ, то прѣдстави миръ-тъ на съвѣсть-тъ, радости-то съобщеніе на ангелскы-тъ ликове и вѣчнѣ-тъ благость на Царь-тъ на царіе-тъ. Отъ еднѣ странѣ, то прѣдстави ужасно-то осжждение: «Идѣте отъ мене, проклѣти, въ огонь-тъ вѣчный, приготовленный-тъ за диаволъ-тъ и за ангелы-тъ неговы»; но отъ другѣ, то прѣдстави радостно-то посрѣщаніе: «Елате вы благословенни на Отца моего, на слѣдуйте царство-то приготовлено за васъ отъ сздание міра.» Отъ еднѣ странѣ, то описва ужасы-тъ на вѣчнѣ-тъ смъртъ, а отъ другѣ, радости-тъ на вѣчный-тъ животъ.

Евангелскы-тъ истинны ся съобразявають съвршенно съ словесно-то и правствено-то естество на чловѣка, и тѣ самы по себе си сѣ въ най-высокѣ степени способны да извършатъ прѣдлагаемо-то правствено и духовно прѣобразование. Тѣ сѣ толкова просты, щото най-слабоумны-тъ трѣба да ги проумѣятъ; тѣ сѣ толкова трогающе, щото най-дебелосѣрдечны-тъ трѣба да ги почувствовать; и тѣ сѣ толкова убѣдительно, щото най-упорити-тъ трѣба да ги приематъ. Невъзможно е даже да си въобразимъ истинны по-силны или по-способны да разбудятъ въ чловѣци-тъ едно отвращеніе отъ всички-тъ видове злины, и да произведѣтъ еднѣ чистѣ любови къмъ Бога и къмъ чловѣка.

«НЕ ШЖ СЯ УПЛАШИ ОТЪ ЗЛО».

Давидъ казва: «*Не шж ся уплаши отъ зло.*» Какъ можеше той да говори тѣй? Нѣмаше ли никакво зло отъ което той трѣба да ся бои? Нѣмаше ли той никон неприятели, които щѣхъ да го повредятъ? Имаше. Той бѣше обиколень отъ неприятели и отъ злины. Какъ можеше, тогава, да говори той, «не шж ся уплаши отъ зло?» На свойѣ-тъ си мѣдрость, силѣ и искусство ли упова-ваше той? На помощь-тъ на пріатели-тъ си ли ся надѣваше тѣй щото не ся боеше отъ злобѣ-тъ на неприятели-тъ си? Никакъ не. Но защо ся не боеше? Той ни казва, че *Господъ бѣше съ него*, и за това ся не страхувахе.

Колцина отъ насъ можемъ да кажемъ: не ся боѣмъ отъ зло? Малцина; напротивъ, повече-то отъ насъ ся оплаквамы че страхове-тъ ни сѣ много. Тѣ ны заплитатъ деня и ны смущаватъ пощи. Ако ся избавимъ отъ единъ страхъ, другъ ны вграбчува. Нѣкои ся боѣтъ отъ едно нѣщо, а други отъ друго, но нѣма ни единъ безъ страхъ. Нѣкои ся боѣтъ отъ сиромашіи, а други отъ безчестіе; нѣкои ся страхувать да не страдатъ отъ измамы-тъ на мнимы-тъ си пріатели, а други отъ неправды-тъ и жестокости-тъ на неприятели-тъ си. Неприятели-тъ ни сѣ много и сѣ по-силни отъ насъ. Ный всициа смы слаби и не знаемъ какъ да ся запазвамы; но пакъ и ный, ако сѣрдечно приедемъ пріателство-то Божіе, уповаемъ на Негово-то покровительство, и вѣрно ся съобразяваемы съ неговы-тъ наставленія, както Давидъ правяше, можемъ да кажемъ, както той: азъ не шж ся уплаши отъ зло. Ако ный и да смы немощни, Господъ е силенъ и ще ны подкрѣпя: ако и да смы безумни, Той е прѣмѣдръ, и ще ны вразумява, и той провѣзгласява че нѣма да остави онѣзи, които уповавають въ него. «Ето, око-то Господне е върху онѣзи, които му ся боѣтъ, върху онѣзи, които ся надѣмѣтъ на милость-тъ му: за да избави отъ смъртъ душѣ-тъ имъ, и въ гладъ да ги упаци живы.» — «Много сѣ скърби-тъ на праведный-тъ, но отъ всички-тъ тѣхъ ще го избави Господъ.» Наистинѣ той може да не ны избави споредъ желанія-та или надежды-тъ ни; той може да ны остави да страдамы за нѣколко врѣме, но пакъ ный трѣба да смы увѣрени че Господъ е вѣренъ на обѣщанія-та си и че всичко ще съдѣйствува за добро-то на онѣзи, които уповавають въ него.

Въ този свѣтъ има два вида мнѣнія; едний-тъ е мнѣніе-то което чловѣкъ има за себе си, а другий-тъ е мнѣніе-то, което други-тъ хора иматъ за него.

ЗЛОПОЛУЧІЕ.

Както корабленици-тѣ не могатъ да станѣтъ искусни мореплаватели, ако вѣрѣе-то бѣше вынѣжы добро, така и нѣй не можемъ да ся удостоимъ за най-почтены-тѣ и полезны-тѣ службы, ако ся намирамы вынѣжы въ благоденствіе. Бури-тѣ на злополучіе-то както бури-тѣ на океанѣ-тѣ, възбуждають наши-тѣ способности, и увеличавать силѣ-тѣ ни, искусство-то ни и благоразуміе-то ни въ плѣтешествіе-то на животѣ-тѣ ни. Древни-тѣ мученици, посредствомъ свои-тѣ бѣдствія и страданія, придобыхъ едно нравственно юначество, което съ голѣмъ мѣнотіемъ бы ся развило въ мирны вѣремена.

Бжркъ казва че мѣнотіи-тѣ, които посрѣщамы въ животѣ-тѣ си, сѣ добри учители, назначени отъ оногова, който ны познава по-добрѣ отколкото нѣй познавамы себе си, и който ны обыча по-добрѣ отколкото нѣй обычамы себе си. Мѣнотіи-тѣ, които ни противостоятъ, сѣ като противници-тѣ ни, съ които ся боримъ; тѣ утолѣмъ силѣ-тѣ ни и искусство-то ни. Тѣзи противоборци сѣ наистинѣ наши помощници, защото тѣ ны принуждавать да бждемъ бодри, дѣятелни и трудолюбиви.

Злополучіе-то опитва характерѣ-тѣ ни. До като чловѣкъ не ся намѣри въ злополучіе, той едвамъ познава да ли е честенъ или не.

Онзи, който никога не е опитвалъ злополучіе, не може да познае добротѣ нито себе си нито свѣтъ-тѣ. Постоянна сполука привлича приятели, които говорятъ само за наши-тѣ добродѣтели, и не позволява приближеніе-то на неприятели, които быхъ ни казали пороцы-тѣ ни.

МЕЖДУНАРОДНЫ ИЗЛОЖЕНІЯ.

Тѣзи години въ Белгіѣ ще има едно международно изложене на разны-тѣ срдства за избавяніе отъ опасности и за съхраняваніе на здравіе-то. То ще бжде въ Брюксель, и ще ся продължава отъ 15-й Юній до 1-й Октомврій н. с. Изложене-то ще е подъ особый надзоръ на Белгійскій Царь. Разны комисіи сѣ ся составили въ Англіѣ, Австріѣ, Германіѣ и Америкѣ за да съдѣйствуютъ въ това прѣдпріятіе.

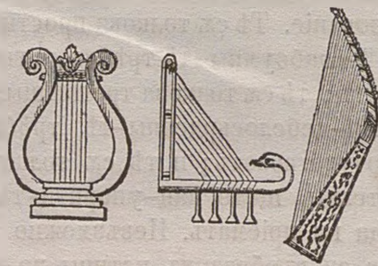
Въ него ще ся излагать машины за прѣдпазваніе отъ пожаръ по море и по сухо, и други да открывають и по-скоро да извѣстивають дѣ има пожаръ; машины и разны вещества за исгасяваніе на пожары, и разны срдства за бързо прѣносаніе чловѣцы и други потребности за гасеніе на огнь-тѣ; разны срдства за прѣдпазваніе да не ставать приключенія по параходы-тѣ; срдства за помаганіе на болны-тѣ и на ранены-тѣ въ вѣрѣе на бой. Тамъ ще ся прѣдставяють и разны срдства за управленіе-то на градове и села относительно до общо-то здравіе на жители-тѣ имъ, и за снабдяваніе-то имъ съ чистѣ водѣ; срдства за съхраненіе на здравіе-то и за улучшеніе-то на работници-тѣ въ разны-тѣ клонове на промышленность-тѣ.

Най-любопытно-то отдѣленіе въ Американско-то стогодишно изложене ще бжде опова, което е посвящено

на художества-та. Въ него ще ся и зложать не само най-искусны-тѣ и усвѣршенствованы-тѣ машины въ всички-тѣ отдѣленія на промышленность-тѣ, но и просты-тѣ и неискусны-тѣ машины, които сѣ ся употребявали прѣди 100 години. Онѣзи, които ще посѣтятъ изложене-то, ще могатъ да сравняють вѣтхы-тѣ съ новы-тѣ машины, и ще видяють при пѣрвѣ погледѣ успѣхъ-тѣ, който е станѣлъ прѣзъ мѣнотіи-тѣ вѣкъ. Тамъ ще бждемъ наредены заедно трудна-та рѣчна машина за печатаніе на Франклина, и искусства-та и сила-та парна машина за печатаніе, която печати, безъ чловѣческѣ мѣжы, хыляды экземпляры въ единѣ часѣ. Любопытно ще бжде да видяють чудесный-тѣ успѣхъ, който е станѣлъ въ телеграфѣ-тѣ и да сравняють простый-тѣ телеграфѣ, който Морсѣ е направилъ най-напрѣдъ, съ сегашны-тѣ искусны телеграфическы машины; да сравняють още каруцы-тѣ употребяваны прѣди 100 години, съ палатны-тѣ желѣзны кола въ сегашно вѣрѣе, които наистинѣ приличають въ много отношенія на царскы палаты. Любопытно ще бжде още да разгѣдять улучшенія-та, които сѣ станѣли постепенно въ праваніе-то на памучны-тѣ и на вълнены-тѣ издѣлія, въ работеніе-то на желѣзо-то и на други-тѣ металы, въ срдства-та за стопляніе-то и освѣтленіе-то на кѣща-та, и въ хыляды изобрѣтенія отъ всякакъвъ видъ за да олекчатъ рѣчнкѣ-тѣ работѣ на чловѣцы-тѣ, и да направяють домове-тѣ имъ по-привлекателны и по-пріятны.

МУЗИКА.

Стари-тѣ Евреи сѣ имали голѣмъ вкусъ за музикѣ, който тѣ сѣ употребявали въ религіозны-тѣ си службы, въ общы-тѣ и въ частны-тѣ си веселбы, по свадьбы-тѣ си и по праздницы-тѣ си, и даже въ вѣрѣе-то на желѣянія-та си. Въ Св. Писаніе има радостны, благодарителны, хвалебны и желѣйны пѣсни; още плачевны пѣсни, каквыто сѣ Давидовы-тѣ върху смѣрть-тѣ на Саула и на Авенира, и Плачѣ-тѣ Іереміевѣ върху разореніе-то на Іерусалимъ; още и побѣдоносны, тържественны и по-здравителны пѣсни, като онѣзи, които Моисей е испѣлъ слѣдъ прѣминуваніе-то на Червено-то море, и като онѣзи на Деворѣ, на Варахъ и на други. Народѣ-тѣ Божій отивалъ въ Іерусалимъ три пѣти въ години-тѣ, пѣящъ по пѣть-тѣ си радостны пѣсни, Псал. 84; 122. Иса. 30; 29. Псалтирь-тѣ о-бема едно чудесно разнообразіе на боговдѣхновенны пѣсни които можахъ да ся пѣяють съ музикѣ, и той е едно неисчерпаемо съкровище за благочестивы-тѣ въ всички-тѣ вѣремена.

Древни Китары.

Музыка-та е вѣроятно най-древно-то отъ изящны-тѣ искусства. Ювалъ, който е живѣлъ прѣди потопись-тѣ, бѣ «отець» на онѣзи, които свирахъ съ китарѣ и съ свирѣжы, Быт. 4; 21. 31; 26, 27. Лаванъ ся оплаква че зетѣ-тѣ

му Іаковъ го бѣ оставилъ, безъ да му извѣсти за да испроводи фамиліѣ-тѣ му «съ веселіе и съ пѣснѣ, съ тѣпаніе и съ китары». Моисей, като прѣминѣлъ прѣзъ Червено-то море, стѣчилъ една пѣсень, и ѣкъ пѣлъ съ Израилевы-тѣ сынове, а Маріамъ, сестра му, ѣкъ пѣла съ ликованія и свирѣніе заедно съ други-тѣ Израилѣнки, Исх. 15; 20, 21. Той накаралъ да направяють сребърны трѣбѣ, съ които да свиряють на тържественны жертвоприношенія и религіозны праздницы.

Други Струны Орждія.

Давидъ, който имаше голѣмо искусство въ музикѣ-тѣ, укротивалъ смутный-тѣ духъ на Саула съ китарѣ-тѣ си, 1 Цар. 16; 16, 23; и когато той ся въцари, като видѣ че Левиты-тѣ не носили вече, както испрѣди, дѣски-тѣ, покровы-тѣ и сѣждове-тѣ на скиніѣ-тѣ, защото бѣше опрѣдѣлено тя да стои въ Іерусалимъ, той опрѣдѣлъ една голѣмъ часть отъ тѣхъ да пѣяють и да свиряють въ храмѣ-тѣ, 1 Лѣт. гл. 25. Давидъ донесълъ ковчегъ-тѣ въ Іерусалимъ съ тържественнѣ и радостнѣ музикѣ, 1 Лѣт. 13; 8. 15; 16-28; и по сѣщый-тѣ начинѣ Соломонъ ся прогласилъ царь, 3 Цар. 1; 39, 40; и пророци-тѣ употребявали музикѣ-тѣ въ службы-тѣ си, 1 Цар. 10; 5. 4 Цар. 3; 15.

Асафъ, Еманъ и Іедуѣумъ были начальники-тѣ на музикѣ-тѣ въ скиніѣ-тѣ въ вѣрѣе-то на Давида, и на храмѣ-тѣ въ вѣрѣе-то на Соломона. Асафъ ималъ 4 сынове, Іедуѣумъ 6 и Еманъ 14. Тѣзи 24 Левиты, сынове на три-ма-та великы масторы на музикѣ-тѣ на храмѣ-тѣ, сѣ были на чело на 24 банды музыканты, които сѣ служили въ храмѣ-тѣ съ редѣ. Число-то на тѣзи музыканты е было вынѣжы голѣмо, и особенно въ голѣмы-тѣ тържества. Тѣ сѣ ся нареждали на редѣ около олтаре-тѣ на всесѣженія-та.

Воздушны Орждія.

И царѣ-тѣ сѣ имали свои-тѣ музикѣ. Асафъ е былъ главный-тѣ масторъ на Давидовѣ-тѣ музикѣ. Въ храмѣ-тѣ и въ религіозны-тѣ обряды сѣ ся пріемали както мѣжѣ тѣй и жены за музыканты; тѣ въобще сѣ бывали дѣщеры-тѣ на Левиты-тѣ. Ездра въ исленіе-то си на онѣзи, които той довелъ назадъ съ себе си отъ плѣненіе-

то, смѣта 200 пѣвцы и пѣвачкы, 2 Іер. 19; 35. Езд. 2; 65. Неем. 7; 67.

Като каква е была тѣхна-та музика не може да ся опрѣдѣли точно, щото тя ся е изгубила отдавна въ вѣроятіи тя е състояла отъ нѣкы гласове, отъ които всички-тѣ сѣ дѣжали сѣщый-тѣ тонѣ, безъ да има нова съединено разнозвучіе, което ставяла хармоніѣ-тѣ на нынѣшнѣ музикѣ. Вѣроятно е още че гласове сѣ были въобще придружени отъ одни музикѣ. Ако можемъ да заключимъ нѣщо за тѣзи музикѣ отъ вѣчленія-та ѣ, отъ великолѣпіе-то ѣ отъ великы-тѣ чюства, които ся іражавать въ пѣснѣ-тѣ ѣ, то трѣбва ѣ отдадемъ голѣмо прѣвѣсходствѣ Прѣдполага ся че музизанти-тѣ храмѣ-тѣ сѣ ся раздѣляли по нѣкы на два или на три ликовѣ, и сѣ пѣяли наредѣ, всякой по единѣ параграфѣ о псалмы-тѣ. Еврейскы-тѣ псалми сѣ счинѣни така, щото тѣ сѣ много сгоди за пѣаніе по този начинѣ, и тѣй могатъ да ся произведяють тѣрѣ пріятны впечатленія. Сравни Псалмы-тѣ 2, 136, 148, и 150. (Слѣд.)

ПЕТРЪ ВЕЛИКІЙ

(Прод. отъ 12-ый брой.)

Въ 1697 Петръ трѣгнѣ за Европѣ, най-напрѣдъ посѣти Холландіѣ, която въ него вѣрѣе занимаваше пѣрво мѣст между Европейскы-тѣ морскы спѣлы. Желаящъ да изучи кораблестроителскы-тѣ занаять, той ся приставилъ като простъ чиракъ на единѣ кораблестроитель въ Саардамъ и съ голѣма точность работаше всѣкий день отъ сутренѣ до вечерѣ. Отъ Холландіѣ той отиде въ Англіѣ, а отъ тамъ дойде въ Австріѣ отидѣ имаше намѣреніе да отиде за Италіѣ. Но внезапно-то извѣстіе, че Стрѣлы-тѣ ся възбунтували, го принуди да напусте пѣтуваніе-то си и да ся отправи за Москвѣ. Додѣто още не бѣше пристигналъ въ столицѣ-тѣ си, правительственна-та войска сполучи да разбѣ бунтовницы-тѣ и да излови мнозина отъ тѣхъ, между които ся намѣрвахъ и главатары-тѣ на мятежа. Разяренный-тѣ Царь наказа съ най-ужасны мѣжы плѣнены-тѣ мятежники, нѣкои си отъ които той заповѣда да набѣяють на колѣ, а други — да закопѣяють живы. Казвать, че самъ Петръ е зель участіе въ това безчеловѣчно дѣло и е отсѣкълъ съ бравѣ главы-тѣ на двадѣять души Стрѣлы.

Безуспѣшность-та на този бунтъ и жестокий-тѣ начинѣ, по който мятежники-тѣ бѣхъ наказани, поразихъ съ ужасъ и трепетъ всички-тѣ онѣзи които желаяхъ да противостоятъ на прѣобразованія-та, които Петръ мыслиа да введе въ отечество-то си. Вѣрѣе-то бѣше сега сгодно за да ся положяють въ дѣйствіе онѣзи реформы, които сяхъ да ускоряють бѣдѣше-то възрожденіе на Русіѣ, и Петръ ревностно и рѣшительно ся залови на работѣ. Чрѣзъ единѣ указъ, той заповѣда щото всички-тѣ хора, освѣнь селяни-тѣ и поповѣ-тѣ, да ся облѣкають въ Европѣскы-тѣ дрѣхы и да ся брѣснѣяють брады-тѣ. Разны фабрики ся отворихъ въ Москвѣ и други нѣкои градове, дѣто новодошли-тѣ художники отъ Европѣ намѣрихъ добрѣ работѣ. Права-та на бояры-тѣ ся унищожихъ и Державный-тѣ Сѣвътъ, въ който бояры-тѣ засѣдавахъ по наслѣдство като чле-

ове, ся замѣсти отъ едно рѣдовоно Ми-
стерство зависимо отъ Царя. Единъ
законникъ за общо-то управленіе на
державѣ-тъ ся изработи и ся издаде;
одно добръ организованио Полицейско
было ся учрѣди въ столицѣ-тъ; съ-
браше-то на данъцы-тъ ся прѣиначи
финанси-тъ на царство-то ся улу-
чѣхъ. Москва ся снабди и украси съ
тепкоплѣны здапія и улицы, и едно
театро на Руссы-тъ, ся съгради. Пѣ-
люща за улучшеніе на вѣтрѣшнѣ-тъ
улицы ся построихъ и разны кана-
лы (прѣкопы) ся прѣкопахъ, които па-
равихъ много рѣкы сгодны за плава-
ніе. Русскый-тъ Календаръ ся измѣни,
и вмѣсто първый Септемврій, ся о-
брѣдѣли първый Януарій като день-тъ
къ който нова-та година да ся захва-
ща. Недвижны-тъ имоты на мана-
стыри-тъ ся присвоихъ отъ державѣ-
тъ и приходы-тъ имъ ся назначихъ за
общеполезны дѣла. Мѣжскы-тъ мана-
стыри ся прѣобърѣхъ на народны у-
чилища, а женскы-тъ — на больницы
за ранены войскары. Единъ законъ ся
издаде който запрѣщаваше всѣкому,
който не е достигналъ до четдесять
годишнѣ възрастъ, да става калугеринъ.
За да може още повече да смажи не-
ограниченѣ-тъ власть на Духовенство-то,
Петръ унищожи Патріаршество-то
и повѣри духовно-то управленіе на
державѣ-тъ на единъ Синодъ, на кой-
то той самъ бѣше предсѣдатель-тъ.

Заняты съ введедѣніе-то на подобны
прѣобразованія въ държавѣ-тѣ си, Пе-
тръ никакъ не забрави плана си за
распространеніе-то на Русскы-тѣ вла-
дѣнія. Той желаяше да снабди Русіѣ
въ приморскы градове и пристанища,
тъй щото народѣ-тѣ да можаше да
влѣзе въ по-тѣсно сношеніе съ обра-
зованны-тѣ Европейскы държавы. Слу-
чай-тѣ наскоро му ся прѣдстави да о-
бяви войнѣ на Швеціѣ, която прѣди
нѣколко врѣме бѣше отнела отъ рѣцѣ-
тѣ на Русіѣ при-Балтійскы-тѣ ѣ вла-
дѣнія. Съ еднѣ значителнѣ войскѣ той
нападѣ на градъ-тѣ Нарвѣ, въ Фин-
ландіѣ; но тогавашный-тѣ Шведскый
царь, Карлъ XII, го отблъснѣ и почти
половина-та отъ Русскѣ-тѣ войскѣ,
заедно съ начальницы-тѣ си, ся прѣда-
де на Шведцы-тѣ. Въ растояніе на цѣ-
ли девять години, война-та ся про-
дължаваше съ извънрѣднѣ жестокость
и упоритость и отъ двѣ-тѣ страны, и
почти всекога Руси-тѣ ся побѣждава-
хѣ. Но тѣзи несполуки, намѣсто да о-
безсърдѣжѣтъ Петра, правяхѣ го още
повече постояннѣ и рѣшителнѣ въ
прѣдпріятія-та си, и додѣто Карлъ ис-
тощаваше силы-тѣ на войскѣ-тѣ си
въ Польшѣ, Петръ избра мѣстоположе-
ніе-то, и, въ 1703 год., положи осно-
вный-тѣ камѣкъ на Петербургъ, дне-
шня-та Русска столица. Наконецъ въ
1709 год. въ славнѣ-тѣ битвѣ при
Полтовѣ, Руси-тѣ съвършенно разби-
хѣ Шведскѣ-тѣ войскѣ и принудихѣ
Карла да побѣгне въ Турціѣ. Двѣ го-
дины по-послѣ, Руссія ся залови на
войнѣ съ Турціѣ, и близо при
рѣкѣ-тѣ Прутѣ, Турцы-тѣ тѣй за-
обыколинѣ Русскѣ-тѣ войскѣ, щото
Петръ ся принуди да ся съгласи на
миръ, и ся услови да повърне на Сул-
тана всечкы-тѣ крайморскы владѣнія,
конто по-прѣди Руссія бѣше отнела
отъ Турціѣ.

Макаръ и война-та съ Швеція да
ся продължаваше още, Шведцы-тъ о-
баче отъ день на день отпадахъ, а

Русси-тъ навѣкъдѣ тържествувахъ.
Задоволенъ отъ сѣстояніе-то на рабо-
ты-тъ въ държавъ-тъ си, Петръ прѣд-
пріе едно второ пѣтешествіе по Евро-
пѣ. Завърщаніе-то му въ Русіѣ даде
новъ и по-силенъ потыкъ на прѣобра-
зованія-та, а особено на развитіе-то
на литературны произведения и на рас-
пространеніе-то на народно-то обра-
зованіе. Въ 1721 год. Русія и Шве-
ція сключихъ миръ; и споредъ усло-
вія-та на сѣюза който свързахъ, Шве-
ція ся задължи да отстъпи на Русіѣ
при-Балтійскы-тъ си области. Рус-
скый-тъ Сенатъ, отъ признателность
къмъ Петра за добрини-тъ и услуги-
тъ му къмъ Русіѣ, единодушно рѣ-
ши до му отдаде титлы-тъ: «Великый
Императоръ и Отецъ Отечества».

Непрестанны-тъ трудове и опасности на който той ся излагаше както въ врѣме на войнѣ, тъй и въ врѣме на миръ ; а, освѣтъ това, распутства-та и раскошества-та на които той ся прѣдаваше често, изнурихъ силы-тъ му и му докарахъ еднѣ вътрѣшнѣ болѣсти. Като прѣдвигдаше че наскоро ще да умрѣ, той пожела да избере единъ достоенъ наслѣдникъ, който да бы продължавалъ съ истѣ-тъ ревностъ и дѣятельность започнѣто-то отъ него дѣло. Сынъ му Алексій бѣше отколѣ умрѣлъ ; и единичко-то лице, което Петръ намираще за най-достойно да го наслѣди, бѣше съпруга-та му Катерина. И тъй въ 1724 год. тя ся провъзгласи, подъ названіе-то Екатерина I, за наслѣдница на мѣжа си. Прѣзъ есень-тъ на сѣщѣ-тъ години, царскій-тъ дворецъ ся премѣсти въ новопостроенный-тъ градъ, Петербургъ, който бѣше избранъ за столица на държавѣ-тъ, и всички-тъ лѣкари захващѣхъ да ся отчайватъ за животъ-тъ на Царя. Прѣзъ зимѣ-тъ, болѣсть-та ся усили още повече, додѣто най-сетѣ на 28-й Януарій, 1725, Петръ издѣхнѣ въ обѣтія-та на драгѣ-тъ си Екатерину. Тѣло-то му ся положи въ голѣмѣ-тъ залѣ на палатѣ-тъ и ся остави да стои тамъ до 10-ый Мартъ, тъй щото да може всѣкий единъ да пристѣпи и да му отдаде послѣдни-тъ почести, като цѣлуе царскѣ-тъ му десницѣ, която положи краеугольный-тъ камѣкъ на исполинско-то дѣло : възрожденіе-то на Русію.

ДИФТЕРІЯ (ГЪРЛЕНА БОЛЕСТЬ).

Твърдѣ често ся случаватъ тѣзи болѣсть да върлува по дѣца-та изъ нашенско, и много дѣца прѣждеврѣмѣно умираатъ по причинѣ на неумѣяніе въ цѣрненіе-то на болѣсть-тѣ. Надѣва-мы ся че наставленія-та на единъ опытенъ лѣкаръ, какъвто е Д-ръ Вокъръ въ Нью-Йоркъ, който за много врѣме ся е занимавалъ съ лѣкуваніе-то на тѣзи болѣсть, ще бѣдѣтъ доста полезны. И за това ный обнародвамы слѣдующій-тъ му членъ, който заемамы отъ единъ Американскы журналъ.

«Име-то на тѣзи гибелнѣ болѣсть
происхожда отъ едни Гръцкѣ думѣ,
която значи «покривамъ съ кожѣ». То-
ва име ѣ ся е дало по причинѣ на о-
бразуваніе-то на едни ципицѣ или ко-
жицѣ, причиненѣ отъ распаленіе-то, въ
гърло-то. Тѣзи ципица прилѣпва връзъ
дыхателны-тѣ ордія, и като задебе-
лѣе, или като ся распростре чакъ до
бѣлый-тѣ дробъ, докарва задущаваніе.
Явно е отъ само-то естество на тѣзи

болѣсть, че тя е много по-губелна за малки дѣца отколкото за възрастни хора, защото тѣ немогатъ да ся прѣдпазватъ отъ неѣ и не умѣятъ по кой начинъ да исхвърлятъ храчки-тѣ, които произхождатъ отъ разпаленіе-то.

Най-добры-тъ лѣкарѣ днесъ ся съгласувать че дифтерія-та, както и бруслица-та, лоша-та кашлица, голѣма-та шарка и пр. е прилѣпчива болестъ. Отдѣто или както и да дойде, тѣзи болестъ може да прилѣпне отъ единъ челоуѣкъ на другый. Сѣкий трѣбва да помни това, и ако нѣкое дѣте въ едно семейство покаже знакове на дифтерійъ, то трѣбва тутакси да ся премѣсти на особно въ другъ стаѣ и вси-кы-тъ други дѣца не трѣбва да ся оставѣтъ да ходѣтъ при него. Ако май-кы-тъ сторѣтъ това, то тѣ ще сполучѣтъ да избавѣтъ животъ-тъ на дѣца-та си, макаръ болно-то дѣте и да неможе да оздрави. Оубѣи майкы, които оставять болно-то си дѣте да лѣжи въ сѣщѣ-тъ стаѣ заедно съ други-тъ дѣца, заслужватъ голѣмъ укоръ. Болный-тъ не трѣбва даже да лѣжи на сѣщій-тъ катъ, но трѣбва да ся тури на най-горный-тъ. Всичкы-тъ пишкиры и дрѣхы, които болный-тъ употреблява, не трѣбва да ся даватъ на други-тъ дѣца; нито даже и лѣжница-та съ коѣто му ся дава цѣръ, или чаша-та съ коѣто пие водк. Тѣй сѣщо е опасно ако нѣкой цѣлуе страждущый-тъ отъ дифтерійъ. Отрова-та, която произвожда болестъ-тъ, ся въ-дворява въ дыхателны-тъ орѣдѣ, и отъ гърлоболъ-тъ ся распрѣсва по цѣло-то тѣло и причинява огнищѣ, пѣманіе на охотъ (нищакъ), отслабваніе, и често смърть. Много пакѣ ся случавѣ шото тѣзи отрова ся загнѣзди и стои за много врѣме въ нѣкои стаи или кѣщи. Помыслете си колко ужасно нѣщо е, шото домъ-тъ на едно семейство да бѣде пѣленъ съ дифтерическѣ отровѣ.

Пѣюн Германскы микроскописты вѣр-
вать че дифтерія-та произлиза отъ
мѣничкы животинкы, наречены бактерін;
по лѣкари-тѣ още не можѣтъ да до-
кажѣтъ да ли болестъ-та произвежда
тѣзи животинкы, или тѣ производять
болестъ-тѣ. Знае ся навѣрно че им-
нѣщо което ся движи въ въздуха и ся
загнѣздя въ гърло-то, като докарва
дифтеріѣ, и щомъ като ся загнѣзди,
отрова-та захваща да дѣйствува. Ако
гърло-то е здраво и силно, твърдѣ е
сѣмнително да ли тѣзи отрова бы мо-
гла да го повреди. Но повече-то хора
пѣматъ здравы гърла; разны причины
можѣтъ да докаратъ распаленіе на гър-
ло-то. Простуда въ главѣ-тѣ, носа,
или гърло-то; простуда въ гърды-тѣ
и пр., до толкова распалвать дыхател-
ны-тѣ оръдія, щото тѣ лесно клонѣтъ
къмъ дифтеріѣ. Това ни доказва че трѣ-
бва да бѣдемъ твърдѣ внимателни и да
пазимъ гърла-та си здравы. Опытни
лѣкари сѣж открили че едно внезапно
спираніе на испотяваніе-то причинява
простудѣ въ гърды-тѣ, а пакъ измо-
кряваніе-то на крака-та докарва гър-
лоболѣ. Зимѣ, когато има снѣгъ, или
когато земя-та е влажна, много дѣца
си намокряватъ крака-та; а отъ това
дохожда простуда въ гърло-то, и ако
ся изложѣтъ на отровѣ-тѣ на дифте-
ріѣ-тѣ, то навѣрно болестъ-та ще да
гы врѣхлѣти. Вжтрѣнна-та ципица на
гърло-то на едно дѣте по-малко отъ
петъ години е твърдѣ тѣнка и едва ли
може да противостои и на най-малко-
то докачаніе. Тѣзи е една отъ при-

чпы-тѣ дѣто толкова много малкы дѣ-
ца имать дифтиріѣхъ.

Шомъ като едно дѣте ся моленса, то
отъ два до петъ дни захваща да по-
казва знакове на болестъ—тж. Сливни-
тъ на шійж—тж ся надувать, жила-та
бие бържѣ, огнища и изнеможеніе ся
появява, гърло—то ся зачървява отвж-
трѣ, и слѣдъ нѣколко врѣме бѣлы ня-
тна (лекета) ся появявать врьзъ глѣт-
кы—тѣ. Гърло—то захваща да прѣсмѣха
и мѣчно може да приглася. Ако бо-
лестъ—та не е твърдѣ силна, въ три
четыри дни тѣзи знакове ся изгубвать;
но въ противенъ случай, тѣ ся уголѣмя-
вать и докарвать голѣмо отслабваніе.
Онѣзи дѣца, които сж болѣдували отъ
голѣмж—тж шаркж, брусницж—тж, ло-
шж—тж кашлицж, гърлицж—тж, или кон-
то сж тѣлесно слабы, сж твърдѣ на-
клонны къмъ дифтиріжж—тж.

Тѣзи болѣсть ся появлява въ всѣкий климатъ, но най-много врѣлува въ влажно и студено врѣме. Попѣкога тя ся поражада отъ иѣманіе-то слѣнчевѣ свѣтлинѣ, отъ піеніе-то на нечистѣ водѣ, отъ задушени стан, отъ недобро храненіе и отъ лошы-тѣ миризмы на мършны или изгнилы растенія. Когато тѣзи болѣсть ся появи въ нѣкое семейство, нѣй трѣбва да ся погрижимъ да издиримъ причинѣ-тѣ на появленіе-то ѣ и да ѣѣ отмахнемъ. Ако спалия-та е тѣмна или задушена, трѣбва да оставимъ чистѣ въздухъ и слѣнчевѣ свѣтлинѣ да влѣзжѣ вѣтрѣ. Ако има водѣ въ избѣ-тѣ или нѣкойкѣ мръсотіѣкѣ нѣйдѣ около кѣщѣ-тѣ, трѣбва да ся махне. Стая-та, дѣто е лѣжалъ болный-тъ отъ дифтеріѣ, трѣбва изново да ся измаже и боядиса и да ся остави около десятина дни да ся провѣтрѣ добрѣ, а че тогѣзъ чакъ да ся живѣе вѣтрѣ. Ако врѣме-то е студено, дѣте-то трѣбва да ся облича съ фланелы, или другы вѣлнены покрывкы, за да ся топли.

Много наставленія могатъ ся да за-
начина, по който дифтирія-та трѣбва
да ся лѣкува; но по-главны-тъ сѣ тѣ-
зи: да ся трудимъ да спремъ огнищѣ-
тъ, да отмахнемъ разпаленіе-то и да
подкрѣпимъ тѣлеснѣ-тъ системѣ за да
не бы да изнемошѣ съвършенно. Гър-
ло-то трѣбва да ся държи топло; и то-
ва може ся постигнѣ най-добрь като
земемъ фланелы, или вълнени парцалы,
и ги натопимъ въ горѣщѣ водѣ. Послѣ
като ги истискамы добрь, турямы ги
около шійѣ-тъ додѣто сѣ още до тол-
козѣ топлы до колкото болный-тъ бы
могълъ да ги търпи. Не ще бѣде злѣ
ако сегыѣ-тогыѣ ся тури около шійѣ-
тъ платно намокрено въ леденѣ водѣ.
Това внезапно промѣненіе отъ топло
на студено, и отъ студено на топло,
облѣгчава вжтрѣшность-тъ на гърло-
то. Нарченца ледъ трѣбва постоянно
да ся спусчатъ въ уста-та и да ся о-
ставѣтъ да ся топѣтъ въ гърло-то.
Ако има много огнищѣ, болный-тъ трѣ-
бва да ся трыѣ съ пишикръ намокренъ
въ умѣренно-топлѣ водѣ размѣсенѣ съ
содѣ. Крака-та трѣбва да ся държѣтъ
топлы, а глава-та — студена. Давай
на дѣте-то да имѣ топло млѣко.

Като дойде лѣкаръ-тъ, той ще даде онѣзи цѣрове, които му ся видятъ за най-добры и на които той ся уповава. Пѣкон си размѣсватъ двадесѣтъ зърна отъ chlorate de potasse въ единъ унціѣ (около 10 драмы) водѣ и съ едно сунгерче (гѣлѣицѣ) завързано на единъ прѣчицѣ мажатъ гърло-то четири пѣтъ пѣти на день. Сѣкъй единъ може да стори това, като си притисне язы-

ка съ дръжкѣ-тъ на една лъжичкѣ. Други зематъ сухъ прахъ отъ *chlorate de potasse*, и духватъ съ пачи-перо или съ сламчицѣ по едно зрънце въ гърло-то. Нѣкои лѣкари размѣсватъ двадесетъ или тридесетъ зърна джендектани въ водѣ, и съ единъ гъбицѣ и прѣчицѣ намазватъ бѣлы-тъ пятна на глѣтки-тъ. Други турятъ 5-6 капки *tinctura aconiti* (тинктура аконити) въ единъ чашъ водѣ, и даватъ на сѣ-кий половина частъ по единъ лъжичкѣ додѣто огнища-та спадне. Тамъ дѣто гърло-то ся е подуло отвѣтъ може да ся маже съ смѣсницѣ отъ *aconite* и *tinctura iode*. Виждали сме лѣкари, които всѣкога захващатъ съ единъ до-зѣ каломелана (слюлимень), и послѣ да-ватъ ричницѣ; а пакъ нѣкои други да-ватъ киинѣ (солфатъ). Повечето отъ тѣзи лѣкове сѣ ползователи, и, въ случай на нуждѣ, всѣкий баща може безъ страхъ да ги употреби додѣто да пристигне лѣкаръ-тъ.

Лѣкаръ-тъ твърдѣ нарѣдко може да прѣдскаже да ли болный-тъ ще оздра-ви, или не. Въ разны епидемии смърт-ность-та ся различава отъ тридесетъ до петдесетъ на сто-тъхъ, и колко-то повече възрастни ся разболѣватъ, тол-козъ по-малко умирають. Колко-то по-младѣ е болный-тъ, толкозъ по-опасна е болестъ-та. Тя твърдѣ нарѣдко ся срѣща между дѣца, които сѣ по-мал-ки отъ единъ годинѣ. Колкото повече дифтирическо-то распадение ся распро-стира, толкозъ повече е съмнително да ли болный-тъ ще оздрави. Ако бо-лестъ-та си остане ограничена само въ глѣтки-тъ, тогава има надѣжда за о-здравяние; но ако дифтирия-та докати и гръдмуля, тогава, въ повече-то слу-чай, болный-тъ умира. Често-то поя-вление на огнищѣ въ първый-тъ періодъ на болестъ-тъ е знакъ че болестъ-та ся распространява. Скрыта огнища, съ тѣлеснѣ температурѣ отъ 40 до 60 градуса (фахренхитъ) показва съвър-шенно отравление на кръвъ-тъ и обы-кновенно страждущий-тъ умира. Изгу-бване-то на охотѣ въ начало-то на болестъ-тъ е лошавъ знакъ.

С. П.

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНЫ.

ВЪЗСТАНИЕ-ТО.

Споредъ единъ телеграмъ отъ Рагузъ отъ 17 того, едно привремено прѣмирие стан-ло между царскы-тъ войски и възстани-цы-тъ въ Херцеговинѣ. Това прѣмирие щѣ-ло да трае 12 дена, именно отъ 16 до 28 того. И мѣстны и Европейскы вѣстници из-разяватъ надеждѣ, че прѣзъ това врѣме е-дно окончательно примирение на възстание-то ще стане.

Додѣто въ Херцеговинѣ сжществува е-дно прѣмирие, полу-званиченъ листъ Турекскы вѣстникъ, *Джериде-и-Хавадисъ*, въ листѣ-тъ си отъ минжый-тъ Пондѣльникъ казва, че Великий-тъ Везиръ приелъ единъ теле-грамъ на 20 того отъ Босненскы-тъ Валия, въ който му явява, че нѣколко чети отъ 5,000 до 6,000 възстаницы сѣ появили въ окрѣжия-та на Банилука и на Бихкъ, и че редовна-та войска и редифы-тъ, които сѣ намирили въ тѣзи окрѣжи, имали нѣколко сражения съ тѣхъ въ минжый-тъ два дена.

Висенскы-тъ полу-званиченъ листъ *Политическы Кореспонденсъ* бѣше обнародвалъ въ единъ отъ послѣдны-тъ си броеве, че една чета Черкезкы плѣнители прѣмнижали рѣкѣ-тъ Тимокъ, и распрыскали голѣмъ ужасъ по нѣкои отъ Сърбскы-тъ пограничны села.

Сърбска-та стража ся извѣстила за това, когто, като нападнала наместенницы-тъ, убила 5 души отъ тѣхъ, и нѣколко сѣ издавили отъ джодовный-тъ порой на рѣкѣ-тъ Тимокъ. Порта-та, обаче, утвърдява, че никаква Черкезка чета не е повреждала Сърбскѣ-тъ границѣ въ послѣдно врѣме. Напротивъ, Сърбскы чети починили пакъ да ся появляватъ въ нѣкои Босненскы села, ка-то палили зданія-та по чифлицы-тъ имъ, и откарвали добытъкъ-тъ имъ. Споредъ *Л. Хералдъ*, Порта-та направила нѣкои бѣлѣж-ки на Бѣлградско-то Правителство върху този прѣдмѣтъ.

Нѣколко бѣжанци въ Австриѣ пытали Хайдаръ Ефеиди, прѣдсѣдатель-тъ на Бо-сненскѣ-тъ прѣобразователи коммисиѣ, когато той заминувалъ за Босниѣ, да ли ще имъ бѣде позволено да носятъ оружїя ка-кто Мусуламѣ-тъ въ Босниѣ и въ Херце-говинѣ. Хайдаръ Ефеиди имъ казалъ че не може да имъ ся даде таково позволение, за-щото Царско-то Правителство ще постави войска въ всяко село за да покровител-ствува Христїанско-то население. Бѣжанци-тъ не были задоволени отъ този отговоръ.

Послѣдны-тъ новины отъ Херцеговинѣ, казва *Л. Хералдъ*, показватъ че възстание-то, косто отъ единъ странъ прибави много нѣщо на финансиалны-тъ затруднения на Пор-та-тъ, и отъ другѣ, държа Европейскы-тъ Правителства въ голѣмо безпокойствие прѣзъ минжый-тъ есенъ и зимѣ, е на свѣршване. Най-напрѣдъ, каквыто надѣжды и да сѣ имали тѣзи, които съчувствуютъ съ въз-станицы-тъ, или каквыто страхове и да сѣ имали миролюбивы-тъ, трѣбва да ся от-махнѣтъ прѣдъ настоящее-то извѣстно поло-жение на Австро-Унгаріѣ и на Русіѣ. Географическо-то положение на единъ-тъ държавѣ относительно до сѣверо-западны-тъ области, и прѣдполагаемо-то политическо вліяніе на другѣ-тъ съ сѣсѣдны-тъ Княжес-тва правятъ тѣзи двѣ Силы да бждѣтъ първы въ рѣшеніе-то на този въпросъ. Ав-стрия ся показа равнодушна въ начало-то на възстание-то, но сега тя най-много ся старае за примирение-то му, като ся бои да не бы пламкѣ-тъ да ся распространи и въ сейнѣ-тъ земѣ. Колкото за Русіѣ, а-ко и да има нѣкои, които да ся съмнѣватъ въ искренности-тъ на политикѣ-тъ ѣ, тѣ трѣбва да знайтѣ, че цѣла Европа е съ-гласна по настоящему да не стане никакво политическо измѣнение въ Турскѣ-тъ дър-жавѣ; и че Русіѣ като е безсилна да ту-ри въ дѣйствіе сама политикѣ-тъ, коя-то ѣ ся отдава поѣкога, не ще направи дру-го освѣдъ да изгуби вліяніе-то си между онѣзи, които ся уповаватъ на неѣ.

Както и да е, слѣдующи-тъ фактове сѣ твърдѣ значителни. Най-първо двѣ-тъ Им-ператорскы Правителства въ послѣдно врѣме сѣ направили строгы бѣлѣжки на Сърбіѣ за дѣто прави военны приготовления. Бѣлград-скы-тъ Кабинетъ, като изразилъ най-миро-любивы доврѣнія, прибавилъ че той е у-вѣдоменъ, че едно нападателно положеніе бы нанесло на Княжество-то натискѣ-тъ на Европейскы-тъ Силы. Послѣ, Австро-Унгар-ско-то Правителство извѣстило ясно на Херцеговинскы-тъ бѣжанцы, че то не може вече да ги поддържа въ земѣ-тъ си; и о-коло 500 челѣди изразили вече желаніе да ся вырѣшатъ въ жилища-та си. Прѣговори-тъ за примирение-то ся продолжать въ Рагу-зѣ, дѣто главатары-тъ на възстаницы-тъ ся очакватъ. Генералъ Родичъ, Далматинскы-тъ управитель, употребява всичкы-тъ си силы кѣмъ тѣзи цѣль. Едно прѣмирие за 12 дена е станжло между царскы-тъ войски и възстаницы-тъ. Прочее, има надѣжда че прокламація-та, която ся издаде отъ цар-скы-тъ комисары въ Босниѣ и въ Херце-говинѣ, ще ся посрѣдне съ желаеми-тъ от-зивъ въ окончательно примирение на тѣзи двѣ области.

Исказана-та надѣжда отъ *Л. Хералдъ* мо-же да излѣзе истина, но при това нужно е да забѣлѣжимъ, че не е извѣстно още да ли възстаницы-тъ сѣ наклонни да ся примирятъ върху такыя условія, каквыто Правителство-то може да имъ даде. Споредъ послѣдны-тъ извѣстія въ Европейскы-тъ вѣстници, защитници-тъ на единъ миролю-бивѣ политикѣ въ Сърбіѣ не успѣватъ тѣй както нѣкои ся надѣвахъ.

ФРАНЦИЯ.

Отъ нѣколко врѣме насамъ въ Франціѣ ся разисква да ли трѣбва да ся освободятъ всичкы-тъ коммунисты, които сѣ были осѣ-дени за прѣстѣпленія-та имъ слѣдъ Френ-ско-Прусскѣ-тъ войнѣ. Има нѣкои като Ви-кторъ Хюго, които прѣдлагатъ съ голѣмъ жаркость да ся освободятъ всичкы-тъ, но Френско-то Правителство не е наклонно да приеме прѣдложеніе-то имъ. Извѣстно е, че коммунисты-тъ направили голѣмы прѣстѣпле-нія противъ Правителство-то, и наложили безчеловѣчны жестокости върху много лица. Истинѣ е, че мнозина отъ тѣхъ сѣ были невѣжи, и сѣ были измамани отъ глупавы теоріи; мнозина други сѣ были крайни си-ромаси, и за това тѣ сѣ были наклонни да грабятъ имотѣ-тъ на другы-тъ съ насиліе. Тѣзи извиненія, обаче, сѣ были зегы въ вниманіе отъ сѣдѣлица-та, които сѣ ги о-сѣдили. Тѣ сѣ бѣли сѣдени безпристраст-но и даже милосердно, и само най-винова-ти-тъ сѣ были наказани. Намъ ся види че ще бѣде една голѣма погрѣшка, ако ся о-простятъ всичкы-тъ напълно, и ся оставятъ да правятъ сѣзакіе противъ благосѣсто-аніе-то на Франціѣ. Правителства-та трѣба наистинѣ да бждѣтъ милосерды, но не тол-кова милосерды, щото да насърчаватъ зло-дѣйцы-тъ. Не ще бѣде добрѣ, ако ся запи-чи липшѣ-тъ, когто раздѣли правды-тъ отъ кривды-тъ, и никаквы политическы те-оріи не могатъ да оправдайтъ омазны-тъ жестокости на коммуны-тъ.

Понеже сега ся говори за опрощение-то на коммунисты-тъ въ Франціѣ, Парижскы-тъ дописникъ на *Палъ-Малъ-Газетъ* казва, че тѣ были всичкы-тъ около 360,000 души. Отъ тѣхъ нѣкои загинули, нѣкои побѣжи-ли, и 38,000 лица были въ затворѣ; между послѣдны-тъ имало 850 жены, и 650 дѣца на 16-годишнѣ възраст. Веднага слѣдъ падаіе-то на коммуны-тъ, 1,000 души, не-праведно запрѣни, были отпущени, и по-слѣ 9 мѣсецы около 20,086 души, про-тивъ които обвиненія-та не сѣ были доста-точны, были отпущены. Останѣла-та часть отъ коммунисты-тъ ся испытала отъ военны сѣдѣлица, които осѣдили 95 души на смъртъ, но отъ тѣхъ само 23 души были у-биты. Тѣ осѣдили още около 10,000 души на затворѣ, отъ които нѣкои до животь, а нѣкои за разны врѣмена.

АНГЛИЯ.

Лондон. *Таймсъ* строго осѣжда политикѣ-тъ на Главный-тъ Министръ Дизраели от-носительно да новѣ-тъ титлѣ «Индійскѣ Им-ператрица», когто ся прѣдлага да ся даде на Царицѣ-тъ. Ако прѣдложеніе-то и да ся е разисквало надѣло въ Камарѣ-тъ на На-родны-тъ Прѣдставители, Главный-тъ Мини-стръ неказалъ главнѣ-тъ причинѣ за дава-ніе-то ѣ, тѣкмо тогава когато разискване-то ся свѣршвало. Искриво ся мислѣло отъ мнозина, че Министерство-то е прѣдложило това, като едно срѣдство чрѣзъ което нѣ-кои точки на пьрвенство или на придворенъ етикетъ (обычай) ще можѣтъ да ся рѣшатъ между членове-тъ на царскѣ-тъ фамиліѣ. Отпослѣ ся казало че нова-та титла «Им-ператрица» ще изрази по-добрѣ отъ всяка другѣ титла отношенія-та, когто сжществу-ватъ между Царицѣ-тъ и нейны-тъ 200, 000,000 подданицы въ Индіѣ, и че прие-маніе-то на тѣзи титлѣ ще задоволи послѣ-дны-тъ. Г-нъ Гладстонъ, преждебывшый-тъ Главенъ Министръ, и други членове ся про-тивили съ голѣмъ жаркость за даване-то на тѣзи титлѣ, като дали много причины за това. Но най-послѣ, когато разискване-то въ Парламентѣ-тъ было на свѣршване, Дизраели открыва на очудены-тъ си сли-шатели, че главна-та причина за дѣто той прѣдложилъ щото Царица-та да ся нарича и «Индійскѣ Императрица» была да обяви на свѣтъ-тъ, и особенно на Русіѣ, че Англія въ всякой случай ще поддържа власть-тъ си въ Индіѣ. *Таймсъ* строго осѣжда тѣзи не-искреннѣ политикѣ на Министерство-то. Той приема че Дизраели ся е показалъ нѣкакъ си лукавъ въ скриваніе-то отъ Камарѣ-тъ на Народны-тъ Прѣдставители сжщинско-то си нагьреніе, додѣто въпросъ-тъ е былъ почти рѣшенъ; но, въ сжщо-то врѣме, у-твърдява, че Англія не е постигнала настоя-ще-то си величіе чрѣзъ такова лукавство. Той казва че Англія ще защищава, въ вся-кой случай, владѣнія-та си въ Индіѣ, но

отъ другѣ странѣ е на мнѣніе, че л-ща-та политика на Министерство-то зва голѣмъ слабость, и е обидна родѣ-тъ.

РАЗНЫ НОВИНЫ.

Единъ телеграмъ отъ Бѣлградъ, того казва, «понеже прѣговори-тъ за чваніе-то на единъ заемъ повнѣ не с-лучили, то Сърбско-то Правителство ло да направи единъ заемъ вѣтрѣ въ бѣжъ за 12,000,000 франгы».

Единъ телеграмъ отъ Парижъ отъ того казва че Хедивъ-тъ е направилъ заемъ въ Франціѣ. Нѣколко миллион-гы сѣ ся испратили вече въ Лондѣ смѣтѣ-тъ на Египетско-то Правите-

Чрѣзъ едно царско праде, една пенс 2,400 т. л. ся дала на Намикъ Паша, бы-тъ прѣдсѣдатель на Държавный-тъ С-

Научавамы ся, казва *Л. Хералдъ*, ч-хемъ Паша, по-прѣди Министръ на Оби-Страды, ся опрѣдѣлилъ посланикѣ въ-линь вѣместо досегашный-тъ Аристархъ

Два военны паравлуди *Есари Ше* и *Педжуръ Шевкетъ* излѣзли изъ Зла-тъ Рогъ минжла-та Сѣбота, и, слѣдъ ся прѣгѣдали при Кумѣ-Капіѣ отъ А-стрѣ-тъ на Мореплаваніе-то, трѣгѣ въ Мраморно-то Море. Тѣ щѣли да от-не за Адриатическо-то Море, споредъ ся каза отъ нѣкои мѣстны вѣстници, Измирѣ.

Н. Прѣв. Мусурусъ Паша, Турскы посланикѣ въ Лондонѣ, трѣгѣ на 16-го за Парижъ, дѣто щѣлъ да прѣмни-коко деня за да ся разговорѣ съ Са-Паша върху нѣкоѣ належащѣ офиц-работѣ.

Единъ телеграмъ отъ Берлинъ отъ 16-го до *Морнингъ Постъ* казва че Якубъ-властѣль-тъ на Кашгаріѣ (Источенъ-кестанъ), испратилъ единъ нарочнѣ деп-шѣ въ Хокандъ да поздравѣ *Пешовъ* наковскы за присѣдинение-то на Ханс-то на Русіѣ.

Споредъ единъ телеграмъ отъ Петерб-отъ 19 того, «единъ търговскы дого-между Русіѣ и Румжнѣ ся е подписа-

Въ послѣдно врѣме главнѣ-тъ Ев- (Хаджѣ агасѣ) въ царскы-тъ палатъ поминѣлъ. Споредъ *Л. Хералдъ*, той о-вилъ около 220,000 т. л., но понеже наслѣдници, тѣзи сума остава на Султ-тъ. Мѣсечна-та платка, когто главнѣ-Евнухъ зема е 600 т. л. Споредъ при-днѣ-тъ етикетъ (обычай), той ѣма пьр-ство-то отъ всичкы-тъ чиновници с-Великий-тъ Везиръ, съ когото той е ра-по чинѣ.

ПОСЛѣДНЫ ТЕЛЕГРАФИЧЕСКЫ ДЕПЕ

Петербургъ, 21 Мартъ. — Програма за патуване-то на Русскы-тъ Царъ е-га званично извѣстна. Негово Величес-ще отиде прѣзъ Маїя въ Германіѣ, и пр-Августа ще ся завѣрие въ Русіѣ, дѣто присѣтствува на нѣколко военны прѣте-и, слѣдъ едно прѣбываніе въ Ливадіѣ, ще ся завѣрие прѣзъ есенъ-тъ въ Пет-сбургъ за да приеми Бразилскы-тъ Им-раторъ, Данскы-тъ Царъ и Князь Х-бертъ, наслѣдникъ-тъ на Италіанскы-прѣстолъ.

Лондонъ, 22 Мартъ. — Разискване-то даване-то на Англіискѣ-тъ Царицѣ тит-лѣ «Индійскѣ Императрица» ся про-жава още въ Камарѣ-тъ на Лордове-тъ.

Парижъ, 21 Мартъ. — Г-нъ Дюф-Главный-тъ Министръ, съобщилъ на ко-ей-тъ, когто была натоварена да разлѣ-въпросъ-тъ за всеопрощение-то на Кому-сты-тъ, че Правителство-то е наклонно опрости само кающы-тъ ся отъ тѣхъ.

Издава ся отъ Американско-то Ев-гелско Общество.

Редакторъ Т. Л. Байнгтонъ.

Въ печатницѣ-тъ на Д. АРАМАНА Агопѣанъ-ханъ № 12.